

Sygn. akt IV P 344/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Nawacka
Protokolant:	sekr. sądowy Tomasz Miłośz

po rozpoznaniu w dniu 05 marca 2015 r. w Olsztynie

na rozprawie sprawy z powództwa M. B.

przeciwko Wojewódzkiemu Inspektoratowi Weterynarii w O.

o odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę (...)

(...) złotych tytułem odszkodowania,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. nie obciąża powoda kosztami procesu.

Sygn. akt IV P 344/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 01.04.2014r. powód M. B. domagał się od pozwanego Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w O. – zasądzenia na jego rzecz kwoty (...) złotych - tytułem odszkodowania za szkodę, wyrządzoną niewłaściwym wydaniem świadectwa pracy oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwany dopiero w dniu 30 czerwca 2006r. wystawił mu świadectwo pracy, w którym nie zawarł poświadczenia, że wykonywał on pracę w szczególnych warunkach, co spowodowało szkodę bowiem powód mógłby otrzymać emeryturę - już od dnia 21 lutego 2012r. – tj. z chwilą ukończenia przez niego 60 lat, a brak wskazania w tym świadectwie pracy, że powód wykonywał pracę w szczególnych warunkach uniemożliwiło mu przyznanie emerytury od tego czasu.

Pozwany Skarb Państwa - Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w O. - w odpowiedzi na pozew - wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że powód odebrał od pozwanego oryginał świadectwa pracy z dnia 31 grudnia 1990r., zaś w dniu 30 czerwca 2006r. wystawiono mu duplikat świadectwa pracy, zaś świadectwo pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zostało wystawione w dniu 30 sierpnia 2013r.

Powód został prawidłowo pouczony o prawie wystąpienia z wnioskiem o sprostowanie świadectwa pracy z 1990r., jak też w duplikacie świadectwa pracy z 2006r., ale zaniechał weryfikacji obu wystawionych dokumentów.

Dodatkowo pozwany podniósł zarzut przedawnienia, wskazując, że roszczenia, związane z wydaniem (niewłaściwego świadectwa Pracy – przedawniają się z upływem 3 lat, a zatem roszczenie powoda przedawniło się w 1993r., czy nawet przyjmując, że powód mógł wystąpić o sprostowanie duplikatu wystawionego w dniu 2006r. – to jego roszczenie przedawniło się w 2009r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. B. zatrudniony był u pozwanego w okresie od 1 lipca 1979r. do 31 grudnia 1990r. na stanowisku: technika weterynarii – stażysty, technika weterynarii i starszego technika weterynarii, wykonując swoje czynności w (...) Zakładzie (...) w O., w Lecznicy w M..

(dowód: akta osobowe powoda – B-2, B-13, B-19, B-24)

W dniu 31.12.1990r. wystawione zostało powodowi świadectwo pracy, zgodnie z którym w okresie od 1 lipca 1979r. do 31.12.1990r. zajmował on stanowiska: technika wet.-stażysta, technik wet., st. technik wet. - a stosunek pracy został rozwiązany przez zakład pracy z zachowaniem okresu wypowiedzenia na podstawie art. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 28.12.1989r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn, dotyczących zakładu pracy (...). W świadectwie pracy – powód został pouczony o prawie złożenia wniosku o sprostowanie tego świadectwa w ciągu 7 dni.

(dowód: akta osobowe powoda – k: C-2)

Od 1990r. powód nie pracował w wyuczonym zawodzie. Zajmował się pszczelarstwem, prowadził własną działalność gospodarczą.

(dowód: zeznania powoda k: 31v-33, 37-37v;.)

W dniu 5 maja 2006r. powód zwrócił się do pracodawcy o wystawienie mu zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu w okresie od 1971-1990r., co było mu potrzebne w celu ustalenia kapitału początkowego.

W dniu 30.06.2006r. wystawiono mu dokument, który nazwany został przez pracodawcę duplikatem, ale zawierał on aktualną datę i sporządzony był na aktualnie obowiązującym druku z dopiskiem „duplikat”. W pkt 4 ppkt 8 tego świadectwa pracy rubryka, dotycząca pracy w warunkach szkodliwych – pozostała niewypełniona.

(dowód: zeznania powoda k: 31v-33, 37-37v; podanie – akta osobowe powoda k: CD-4; świadectwo k: C/6; akta rentowe powoda)

W 2007r. powód uzyskał informację w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, że świadczenie emerytalne przysługuje mu na warunkach ogólnych i w związku z tym - nie podejmował on żadnych innych działań w tym zakresie ustalenia czy przysługuje mu wcześniejsza emerytura z racji wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w tym nie korzystał z porad prawnych, nie dowiadywał się wśród osób pracujących tak jak on w weterynarii, czy też innych dostępnych pracownikowi źródeł.

W 2008r. powód ponownie zgłosił się do ZUSu i znowu uzyskał informację, że nie kwalifikuje się do otrzymania wcześniej emerytury, nie składał jednak wniosku o przyznanie emerytury po 60 roku życia.

(dowód: zeznania powoda k: 31v-33, 37-37v;.)

W 2013 roku powód dowiedział się od inspektora weterynaryjnego, że od 60 roku życia powinna mu przysługiwać emerytura, ponieważ zgodnie z przepisami prace w weterynarii zaliczono do prac w warunkach szczególnych. Tego samego dnia pojechał on do ZUSu z dokumentami, gdzie uzyskał informację, że niezbędne jest prawidłowe świadectwo pracy. Wobec powyższego w dniu 28.08.2013r. wysłał on e-maila do kadr Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w O. z prośbą o wystawienie mu właściwego zaświadczenia o pracy w warunkach szczególnych za okres zatrudnienia tj. od 01.07.1971r. do 31.12.1990r.

Świadectwo pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zostało wystawione powodowi w dniu 30 sierpnia 2013r.

(dowód: zeznania powoda k: 31v-33, 37-37v; akta osobowe – e-mail k: C/7, C/8, C/9; świadectwo pracy k: C/10 akt osobowych)

W dniu 01.09.2013r. powód złożył do ZUSu wnioski o przyznanie mu emerytury.

Decyzją z dnia 10.10.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. – przyznał powodowi emeryturę w kwocie zaliczkowej od dnia 01.09.2013r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

(dowód: wniosek powoda i decyzja z dnia 10.10.2013r. – akta rentowe powoda)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda o odszkodowanie z tytułu wydania przez pracodawcę niewłaściwego świadectwa pracy jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie jednakże w kwocie niższej niż żądana przez powoda.

Pozwana podnosiła zarzut przedawnienia roszczenia powoda. Zgodnie jednak z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego – „roszczenie o odszkodowanie z tytułu otrzymywania niższej emerytury wskutek wydania przez pracodawcę niewłaściwego świadectwa pracy oraz niewydania zaświadczenia o pracy górniczej przedawnia się na podstawie art. 291 § 1 k.p.” (por. Uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 19 stycznia 2011 r. I PZP 5/10) . „Bieg terminu przedawnienia ustanowiony w art. 291 § 1 k.p. liczyć należy od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. O wymagalności zaś roszczenia decyduje chwila, kiedy uprawniony mógł zażądać spełnienia świadczenia”. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1981 r. I PRN 6/81).

Tym samym, skoro roszczenie powoda stało się wymagalne, kiedy nabył on uprawnienia do otrzymania wcześniejszej emerytury tj. w 2012r., nie zaś w dacie wydania mu dokumentu w 1990 r. czy 2006r. – zarzut przedawnienia nie znajduje tu zastosowania.

Przechodząc do meritum sprawy wskazać należy, że poza sporem jest fakt, że powód był zatrudniony u pozwanego w okresie od 1 lipca 1979r. do 31 grudnia 1990r. na stanowisku: technika weterynarii – stażysty, technika weterynarii i starszego technika weterynarii, wykonując swoje czynności w (...) Zakładzie (...) w O., w Lecznicy w M..

Niespornym jest również fakt , iż powód w okresie od 1 lipca 1979r. do 31 grudnia 1990r wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Prace w zespołach pomocy doraźnej pogotowia ratunkowego (w zakładach pomocy doraźnej lecznictwa zwierząt) na stanowisku lekarza weterynarii, technika weterynarii, sanitariusz weterynarii, pielęgniarka zwierząt zostały wymienione w wykazie A dziale XII poz.4 pkt 1 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. nr 2 poz.4).

Pozwana w dniu 30.08.2013 r. wydała powodowi świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie kwestionowała, iż powód podczas zatrudnienia w (...) Zakładzie (...) w O., w Lecznicy w M. pracował w takich warunkach, jak i uprawnień powoda do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia.

Spornym w niniejszej sprawie jest zatem, czy pozwana jako pracodawca powoda wydała mu stosowne zaświadczenie we właściwym terminie, czy informacja ta winna być zawarta we wcześniej wydanych powodowi świadectwach pracy.

Wskazać należy, iż powód dwukrotnie otrzymał od pozwanego pracodawcy świadectwo pracy.

Po raz pierwszy zostało ono wystawione w dniu 31.12.1990 r., nie zawierało ono żadnej informacji o pracy powoda, bądź nie w warunkach szczególnych.

Pozwana zgodnie z treścią art. 97. § 1 i 2 k. p. obowiązującego na dzień wystawienia świadectwa pracy i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 roku w sprawie świadectw pracy i opinii nie miała wówczas obowiązku umieszczania w świadectwie pracy takich informacji. W świadectwie pracy należało podać dane dotyczące okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk, wysokości i składników wynagrodzenia, uzyskanych w zakładzie kwalifikacji, trybu rozwiązania albo okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy, a także inne informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracowniczych, określone przepisami wydanymi na podstawie art. 98 § 7 (dotyczył m.inn. wydania opinii o pracy). Ponadto w świadectwie pracy należało zamieścić wzmiankę o zajęciu wynagrodzenia za pracę w myśl przepisów o postępowaniu egzekucyjnym.

W dniu 30.06.2006r. wystawiono powodowi drugie świadectwo pracy. Zostało ono nazwane przez pracodawcę duplikatem świadectwa pracy.

W ocenie Sądu dokument ten nie jest jednak duplikatem świadectwa pracy lecz nowym świadectwem. Zawiera on aktualną datę, sporządzony był na aktualnie obowiązującym formularzu świadectwa pracy i w konsekwencji zawiera inne informacje, niż świadectwo pracy z 31.12.1990 r. m.inn. w zakresie otrzymywanego wynagrodzenia, której to informacji nie ma w świadectwie pracy z 30.06.2006 r. W świadectwie pracy z 30.06.2006 r. znajdują się przy tym informacje, których brak we wcześniejszym świadectwie jak np. z „pkt 4 ppkt 2 korzystał z urlopu bezpłatnego – nie”, „pkt 4 ppkt 3 korzystał z urlopu wychowawczego– nie”, „pkt 4 ppkt 4 otrzymał wynagrodzenie przewidziane w art. 92 k.p.: brak dni”, „pkt 4 ppkt 5 wykorzystał zwolnienie od pracy przewidziane w art. 188 k.p.: brak dni”, w pkt 4 ppkt 6 wskazany został okres w którym powód miał skrócony okres wypowiedzenia, pkt 4 ppkt 7 wskazany jest okres odbywania służby wojskowej. Rubryka z pkt 4 ppkt 9 „ wykorzystywał dodatkowy urlop wypoczynkowy lub inne świadczenia przewidziane prawem pracy” pozostała niewypełniona, przy czym takiego zapisu brak w pierwszym świadectwie pracy. Również zapis z pkt 4 ppkt 8 „wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze” nie znajduje odzwierciedlenia w świadectwie pracy z dnia 31.12.1990 r. Rubryka ta pozostała niewypełniona w miejscu gdzie powinien być zapis dotyczący okresu wykonywania pracy, jej rodzaju i zajmowanego stanowiska sugerując, iż powód w okresie zatrudnienia nie wykonywał pracy w takich warunkach.

Zgodnie z treścią obowiązującego na dzień wydania powodowi świadectwa pracy z 30. 06. 2006 roku art. 97 § 2 k.p. w świadectwie należało podać informacje niezbędne do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego. Szczegółowo informacje te określa, wydane na podstawie art. 97 § 4 k.p. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 15 maja 1996 r. w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania (Dz. U. z dnia 30 maja 1996 r.). Zgodnie z § 1 ust. 1 tego aktu prawnego w świadectwie pracy, oprócz informacji określonych w art. 97 § 2 k.p., zamieszcza się informacje, dotyczące między innymi okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (pkt 11).

Świadectwo pracy z 30. 06 2006 roku zawierało więc błędne dane, wskazujące iż powód w okresie zatrudnienia nie pracował w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Powód podnosił, że mógłby otrzymać emeryturę - już od dnia 21 lutego 2012r. – tj. z chwilą ukończenia przez niego 60 lat, a brak wskazania w tym świadectwie pracy - że wykonywał on pracę w szczególnych warunkach - uniemożliwił mu przyznanie emerytury od tego okresu.

Sąd Najwyższy w wyroku z 13 października 2004 r., II PK 36/04 (OSNP 2005 nr 8, poz. 106), uznał, że podstawę odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną pracownikowi wskutek odmowy poświadczenia zatrudnienia w warunkach

szkodliwych lub w szczególnym charakterze, wynikającą z nienależytego wykonania obowiązku, prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy i akt osobowych pracownika (art. 94 pkt 9a k.p.), stanowi art. 471 k.c. w związku z art. 300 k.p. Można zatem przyjąć, że wydanie zaświadczenia o istnieniu szczególnych okoliczności pracy (tj. pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze) stanowi nie tylko obowiązek wydania świadectwa pracy, lecz jest też pochodną pracodawczego obowiązku prowadzenia dokumentacji w sprawach, związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych (art. 94 pkt 9a k.p.).

Nie mniej jednak – mając na uwadze fakt, że pracownikowi zawsze przysługuje prawo do wystąpienia z wnioskiem do pracodawcy o sprostowanie świadectwa pracy – to nie można przyjąć, że pracownik nie ma żadnego wpływu na treść, wydanego świadectwa pracy. Nieskorzystanie natomiast przez pracownika z przyznanego mu uprawnienia powinno podlegać ocenie – przy ustalaniu ewentualnego przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody.

Tym samym - niezbędne staje się rozważenie potencjalnego przyczynienia się powoda do powstania szkody, wynikającej z wadliwego świadectwa pracy, które powód otrzymał w 2006r.

Podkreślić w tym miejscu należy, że "przezorny" pracownik, który najlepiej i przede wszystkim powinien wiedzieć lub przypuszczać, że był zatrudniony w szczególnych warunkach pracy dla celów emerytalnych, nie jest zwolniony z wykorzystania środków prawa pracy lub prawa ubezpieczeń społecznych dla wykazania (ustalenia) rzeczywistego charakteru spornego zatrudnienia, co oznacza, że zaniechanie wykorzystania środków prawnych, skierowanych na skorygowanie niewłaściwego świadectwa pracy lub innego dokumentu o istotnym znaczeniu dla uzyskania lub wysokości świadczeń z ubezpieczeń społecznych przez pracownika, który nie żądał wydania lub sprostowania dokumentu ze stosunku pracy (...) - nie jest obojętne przy ocenie stopnia jego przyczynienia się do powstania lub zwiększenia wyrządzonej przez pracodawcę szkody, polegającej na uzyskaniu zaniżonych świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 362 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Jest to istotne także dlatego, że w aktualnym stanie prawnym pracodawcy lub inni płatnicy składek nie mają obowiązku wyřęczania pracowników w sporządzaniu wniosków emerytalnych i uzyskiwaniu przez ubezpieczonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a jedynie mają obowiązek współdziałania w gromadzeniu lub dokumentowaniu okresów lub rodzaju ubezpieczenia oraz udzielaniu informacji niezbędnych dla przyznania świadczeń z ubezpieczenia społecznego (art. 125 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), co oznacza, że zaniechania lub zaniebdania pracowników w terminowym żądaniu skorygowania wadliwie wystawionych dokumentów ze stosunku pracy, niezbędnych do dochodzenia we właściwej wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie mogą być pomijane przy ocenie podstaw prawnych i rozmiaru odpowiedzialności za szkody wyrządzone wskutek uzyskania zaniżonych świadczeń emerytalnych z powodu potencjalnie wadliwego "posiłkowego" współdziałania w ich uzyskaniu ze strony pracodawców (lub innych płatników składek). (por. Wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 12 maja 2011 r. I PK 204/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011r. I PK 131/10)

W niniejszej sprawie – powód zaniechał weryfikacji wydanego mu w 2006r. dokumentu nazwanego „duplikatem świadectwa pracy”, nie zakwestionował tego, że w pkt 4 ppkt 8 tego świadectwa pracy – rubryka, dotycząca pracy w warunkach szkodliwych – pozostała niewypełniona przez pracodawcę, chociaż zgodnie z obowiązującymi przepisami - świadczona przez powoda praca, znajdowała się wówczas w wykazie prac szkodliwych dla zdrowia.

Jak przyznał sam powód to dopiero przez przypadek w 2013r. od inspektora weterynaryjnego dowiedział się., że od 60 roku życia powinna mu przysługiwać emerytura. Starał się on co prawda wykazać, że dowiadywał się w Zusie czy przysługuje mu wcześniejsza emerytura, twierdził też, że oglądał w Internecie załączniki do rozporządzeń wewnętrznych w celu ustalenia czy weterynaria została włączona do warunków szczególnych – nie mniej jednak w ocenie Sądu – mając na uwadze całokształt niniejszej sprawy – powód powinien zadbać o swoje interesy i występować z odpowiednimi wnioskami do organu rentowego czy pracodawcy w celu ustalenia swoich uprawnień do świadczenia emerytalnego. Podkreślić przy tym należy, iż mało wiarygodne są twierdzenia powoda o niemożliwości znalezienia informacji w Internecie o zaliczeniu weterynarii do prac wykonywanych w warunkach szkodliwych mając na uwadze

znaczną ilość informacji, które można uzyskać wpisując słowa „weterynaria, warunki szczególne” w przeglądarce google, również sprzed lutego 2012 roku.

Jak wynika bowiem z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeśli ujawni się wadliwość świadectwa - pracownik, który świadectwa nie kwestionował, musi - wspólnie z pracodawcą - ponieść konsekwencje owej wadliwości. Pracownik powinien być świadom swych uprawnień (w tym także uprawnień emerytalnych) i wykazać się co najmniej przeciętną przezornością w staraniu o własne sprawy. Nie da się zaakceptować pogląd, że za konsekwencje niewiedzy pracownika musi w całości odpowiadać pracodawca (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.10.2011r. I PK 54/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.05.2011r. I PK 131/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.06.2011r. I PK 209/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.05.2011r. I PK 204/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.05.2011r. I PK 202/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.05.2011r. I PK 140/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.05.2011r. I PK 127/10).

Wobec powyższych okoliczności faktycznych – w ocenie Sądu w niniejszej sprawie - ciężar konsekwencji wadliwości świadectwa wystawionego powodowi - powinny po połowie wziąć na siebie obie strony stosunku pracy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.10.2011r. I PK 54/11)

Tym samym, mając na uwadze, że powód dochodził od pozwanego odszkodowania w wysokości (...) złotych, wskazać należy, że odszkodowanie w pełnej wysokości za należyty okres (od 21.0.2012r. – tj. od dnia kiedy powód osiągnął uprawnienia do otrzymania wcześniejszej emerytury do dnia 01.09.2013r. tj. kiedy złożył on wniosek do organu rentowego) – wynosiło (...)złotych. Sposób wyliczenia pełnej wysokości odszkodowania przedstawia się następująco. Skoro przyznana bowiem powodowi emerytura wynosiła (...) zł netto, a zatem za 8 dni w miesiącu lutym 2012r. – stanowiła kwotę (...)złotych, od marca do grudnia 2012r. – kwotę (...) złotych a za miesiące od stycznia do sierpnia 2013r. – (...)złotych.

Połowa kwoty należnego odszkodowania wynosi (...)złotych i taka też kwota został powodowi przyznana o czym orzeczono w pkt I wyroku, oddalając żądanie ponad tą kwotę (pkt II wyroku).

Na podstawie art. 102 kpc – Sąd nie obciążył powoda kosztami procesu, mając na uwadze charakter niniejszej sprawy.

SSR K. Nawacka